

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/160/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6317204695
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6317204695.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v právnej veci žalobcov: 1/ F. X., nar. XX. XX. XXXX, 2/ S.. Q. X., nar. XX. XX. XXXX, 3/ Bc. F. X., nar. XX. XX. XXXX, žalobcovia 1/ - 3/ trvale bytom Q. XX, XXX XX P. a 4/ F. X., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom L. XX, XXX XX Y., proti žalovanému: R. K. s.r.o., so sídlom Y. XXX/XX, XXX XX Y., IČO: XX XXX XXX, v konaní o zaplatenie 3 916,38 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Brezno č. k. 9C/19/2017 - 112 zo dňa 24. júla 2019 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

I. Uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov konania voči žalovanému n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým uznesením súd prvej inštancie návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného č. k. 9C/19/2017 - 79 zo dňa 19. 03. 2018 zamietol.

2. Z obsahu spisu a z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že po podaní žaloby a jej zmeny, ktorými sa žalobcovia domáhali uloženia peňažnej povinnosti žalovanému bola žaloba a jej zmena s prílohami spolu s uznesením súdu prvej inštancie č. k. 9C/19/2017 - 68 zo dňa 01. 10. 2017, ktorým vyzval žalovaného (čím uložil žalovanému povinnosť) na vyjadrenie k žalobe v lehote 15 dní, na uvedenie vo vyjadrení rozhodujúcich skutočností na svoju obranu, pripojenie listín, na ktoré sa odvoláva, a označenie dôkazov na preukázanie svojich tvrdení doručené žalovanému do vlastných rúk do jeho elektronickej schránky vypršaním úložnej lehoty s fikciou doručenia dňa 19. 10. 2017 v zmysle zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente). V predmetnom uznesení bol žalovaný poučený v zmysle § 273 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“), že ak si vyššie uvedenú povinnosť bez vážneho dôvodu nesplní, súd môže aj bez nariadenia pojednávania rozhodnúť o žalobe podľa § 137 písm. a) C. s. p., t.j. o žalobe na splnenie povinnosti rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie. Žalovaný sa k žalobe v súdom stanovenej lehote nevyjadril. Preto súd prvej inštancie v zmysle § 273 C. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 219 ods. 3 C. s. p. verejne vyhlásil rozsudok pre zmeškanie žalovaného č. k. 9C/19/2017 - 79 zo dňa 19. 03. 2018, ktorým zmenenej žalobe žalobcov 1/ až 4/ v celom rozsahu vyhovel, t.j. žalovanému uložil zaplatiť žalobcom 1/ - 4/ spoločne a nerozdielne sumu 3 916,38 eura v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a priznal žalobcom 1/ - 4/ priznal na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. Rozsudok pre zmeškanie bol žalovanému doručený do vlastných rúk do jeho elektronickej schránky vypršaním úložnej lehoty fikciou doručenia dňa 04. 05. 2018 a týmto dňom aj nadobudol právoplatnosť.

3. Dňa 20. 02. 2019 podal žalovaný na súd prvej inštancie návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktorý odôvodnil tým, že na strane žalovaného sú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré zmeškal lehotu na

podanie vyjadrenia k žalobe žalobcov. Od 17. 05. 2018 je majiteľom aj konateľom žalovanej spoločnosti podpísaný D. T. D. R. T.. Dovtedy pred prevodom obchodného podielu v tejto spoločnosti bola majiteľkou a konateľkou jeho manželka R. I., po sobáši R. T.. Súčasný konateľ a majiteľ je cudzí štátny príslušník, prišiel na Slovensko za svojou manželkou, v roku 2016 uzatvorili manželstvo. Manželka, vtedajšia spoločníčka a konateľka žalovaného, mala vtedy 45 rokov a neplánovane otehotnela, a to práve v čase, keď ešte trval nájomný vzťah žalovaného so žalobcami. V dôsledku zdravotných problémov manželka bola pod neustálym zdravotným dohľadom. Jej tehotenstvo bolo rizikové, hrozilo, že jej tehotenstvo musí byť prerušené, musí podstúpiť operáciu a chemoterapiu. Toto všetko sa dialo od mesiaca január 2017 až po narodenie syna (01. 08. 2017). Narodenie syna sprevádzal komplikovaný pôrod, po pôrode bolo dieťa stále pod dohľadom lekárov. Tieto všetky popísané okolnosti spôsobili, že manželka sa musela prestať venovať podnikaniu, neprevádzkovala žiadnu podnikateľskú činnosť prostredníctvom žalovaného a z dôvodu týchto zdravotných problémov a následne popôrodnej starostlivosti o dieťa si opomenula aktivovať elektronickú schránku na prijímanie a odosielanie písomností. K všetkému sa pridružilo aj sťahovanie a riešenie bydliska. V tom čase nemali dlhšiu dobu zabezpečený prístup na internet. Manželka bola natoľko zamestnaná všetkými týmito povinnosťami, že sa rozhodli, že podnikanie v rámci spoločnosti bude vykonávať manžel. Keďže ide o cudzieho štátneho občana, v čase prisťahovania na T. po slovensky vôbec nevedel, s manželkou komunikoval po rusky. V súčasnosti ovláda hovorovú reč, ale nevláda odborné termíny a nerozumie všetkému. Z týchto dôvodov previedli obchodný podiel a konateľstvo v žalovanej spoločnosti na manžela, súčasného konateľa. Z dôvodu rečovej bariéry manžel nevedel, že je potrebné v prípade žalovaného ako s.r.o. aktivovať si elektronickú schránku. Ako konateľ spoločnosti sa len minulý týždeň dozvedel v banke, že jeho podnikateľský účet je zablokovaný exekútorom. Vtedy začal zisťovať dôvod zablokovania. Na exekútorskom úrade mu oznámili, že mu rozhodnutie bolo doručené do elektronickej schránky. Následne ihneď zašiel na cudzineckú políciu v P. P., kde mu vydali dňa 13. 02. 2019 prístupové kódy na elektronickú komunikáciu, prevzal certifikát a čítačku. Ešte v ten deň otvoril elektronickú schránku, pričom zistil, že v nej má rozsudok súdu prvej inštancie, upovedomenie o začatí exekúcie a ďalšie výzvy súdu spojené s konaním sp. zn. 9C/19/2017. K podaniu žalovaného boli priložené lekárska správa R. L. Q. o zdravotnom stave R. T., rodný list dieťaťa, fotokópia pasu a povolenia na pobyt súčasného konateľa žalovaného, elektronický výpis z Obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica ohľadne žalovaného, kópia certifikátu, potvrdenie o prevzatí certifikátov na aktiváciu elektronickej schránky.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného je viazané na podanie návrhu na zrušenie tohto rozsudku v lehote do 15 dní, odkedy sa žalovaný o rozsudku pre zmeškanie dozvedel. Zjavne sa stotožnil s tvrdením súčasného konateľa žalovaného, že o rozsudku sa dozvedel dňa 13. 02. 2019, a teda súd prvej inštancie považoval návrh na zrušenie kontumačného rozsudku za podaný včas (aj keď to výslovne neuviedol), nakoľko sa zaoberal vecnou stránkou návrhu, t.j. či okolnosti uvádzané žalovaným sú ospravedlniteľnými dôvodmi pre zrušenie kontumačného rozsudku.

5. Súd prvej inštancie mal za to, že dôvody uvedené žalovaným v návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nie sú ospravedlniteľnými dôvodmi, pre ktoré zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe v zmysle § 277 ods. 1 C. s. p. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 13 ods. 1 písm. a) a § 60e zákona o e-Governmente, v zmysle ktorých právnickej osobe so sídlom na území Slovenskej republiky a zapísanej do obchodného registra, bola elektronická schránka automaticky aktivovaná na doručovanie najneskôr 01. 07. 2017. Uviedol, že celý proces aktivácie elektronickej schránky právnických osôb prebiehal postupne. Do konca júna 2017 platilo prechodné obdobie, keď sa schránky právnických osôb automaticky aktivovali na doručovanie momentom prvého prístupu oprávnenej osoby do elektronickej schránky, najneskôr však uplynutím desiateho dňa odo dňa vykonania úkonu správcu modulu elektronickej schránky. Schránka právnickej osoby zapísanej do obchodného registra sa aktivovala na doručovanie buď prvým prístupom osoby oprávnenej do elektronickej schránky (resp. do desať dní odo dňa vykonania úkonu správcu modulu elektronickej schránky), alebo najneskôr 01. 07. 2017 a to aj v prípade, že sa v období do 01. 07. 2017 do schránky právnickej osoby nikto neprihlásil.

6. Zásielka obsahujúca žalobu a jej prílohy bola žalovanému riadne doručená do elektronickej schránky dňa 07. 09. 2017 a opätovne dňa 19. 10. 2017 a uznesenie, ktorým bol vyzvaný na vyjadrenie sa k žalobe bolo žalovanému riadne doručené do elektronickej schránky dňa 19. 10. 2017, teda v období kedy pôvodná konateľka žalovaného už nebola tehotná a zároveň v čase, keď bola elektronická schránka

žalovaného automaticky aktivovaná na doručovanie. Na výzvu súdu prvej inštancie žalovaný nereagoval nielen v lehote 15 dní, ktorá bola súdom prvej inštancie určená, ale ani dodatočne do rozhodnutia súdu prvej inštancie rozsudkom pre zmeškanie. Žalovaný neuskutočnil žiadny procesný úkon, ktorým by využil svoje oprávnenie sporovej strany reagovať na uplatnený nárok žalobcu, prípadne ktorým by požiadal o možnosť podania vyjadrenia v dlhšej ako určenej 15- dňovej lehote.

7. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti dodal, že o povinnej elektronickej komunikácii pre právnické osoby zapísané v obchodnom registri štát vopred informoval dotknuté subjekty prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov.

8. Nadbytočne sa súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého uznesenia zaoberal splnením podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného, pretože proti tomuto rozsudku nebolo v zákonom stanovenej lehote podané odvolanie, žalovaný podaním došlým na súd prvej inštancie dňa 20. 02. 2019 podľa jeho obsahu len navrhoval zrušenie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 277 C. s. p.

9. Z vyššie uvedených dôvodov považoval súd prvej inštancie návrh žalovaného na zrušenie rozsudku pre zmeškanie za nedôvodný, a preto ho zamietol.

10. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Rozhodnutie súdu prvej inštancie označil za nesprávne z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p. t.j. z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný v odvolaní v podstate v stručnosti zopakoval dôvody, pre ktoré zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe a trval na svojom názore, že sa jedná o ospravedlniteľné dôvody, a preto súd prvej inštancie mal jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie vyhovieť.

11. Žalovaný preto navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie.

12. Žalobcovia 1/ až 4/ v spoločnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že argumentácia prevodu obchodného podielu na nového spoločníka a konateľa žalovaného neobstojí, nakoľko vzhľadom k zdravotnému stavu bývalej konateľky žalovaného mohla žalovaného zastúpiť iná osoba v súlade s právom činnosti spoločnosti s ručením obmedzeným. Nový konateľ mal so svojimi jazykovými schopnosťami a vedomosťami rátať už pred prepisom obchodného podielu a podľa toho konať v prospech žalovaného s kvalifikovaným tlmočníkom.

13. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcov doručenému mu dňa 12. 09. 2019 už nevyjadril.

14. Krajský súd ako funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C. s. p., po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p., súc v zmysle § 383 C. s. p. viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, v rozsahu odvolania podľa § 379 C. s. p., z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C. s. p. a mimo nich podľa § 380 ods. 2 C. s. p. v rozsahu väd týkajúcich sa procesných podmienok, ktoré vady nezistil, dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovaného je vecne správne a je potrebné ho podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdiť. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a na toto v celom rozsahu poukazuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia reagujúc na odvolací dôvod žalovaného odvolací súd udáva, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

15. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že dôvody uvádzané žalovaným nie sú dôvodmi ospravedlňujúcimi zmeškanie lehoty na vyjadrenie k žalobe. Aj keď odvolací súd rozumie tomu, že rizikové tehotenstvo, komplikovaný pôrod a potreba popôrodnej starostlivosti u bývalej konateľky žalovaného jej dočasne sťažovali, resp. znemožňovali starať sa o veci súvisiace s podnikaním žalovaného, na druhej strane tak bývalej konateľke, ako aj súčasnému konateľovi žalovaného možno vytknúť nekonanie s odbornou starostlivosťou v mene žalovaného. Bývalá konateľka žalovaného nekonala s odbornou starostlivosťou, keď zriadenú elektronickej schránku pre právnické osoby mohla aktivovať pred zistením, že je tehotná, nakoľko otehotnela v novembri 2016 a o tehotenstve sa dozvedela v 3. mesiaci tehotenstva, čo vyplýva z lekárskej správy R.. L. Q., ktorú v 17. odseku odôvodnenia napadnutého uznesenia spomína aj súd prvej inštancie. Elektronické schránky pre právnické osoby

zapísané do obchodného registra boli od 01. 11. 2015 správcom modulu elektronických schránok zriaďované bezodkladne po tom, ako sa dozvedel o vzniku právnickej osoby (§ 12 ods. 4 písm. a) zákona o e-Governmente v znení účinnom od 01. 11. 2015), pričom žalovaný vznikol zápisom do obchodného registra už dňa 09. 07. 2015, elektronickú schránku mal teda zriadenú po celý rok 2016. Neznalosť zákona neospravedľuje, pretože v zmysle 2 zákona č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení účinnom do 31. 12. 2015 o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná a taktiež v zmysle § 15 zákona č. 400/2015 Z.z. o všetkom, čo bolo v zbierke zákonov vyhlásené, sa má za to, že dňom vyhlásenia sa stalo známym každému, koho sa to týka. Bývala konateľka žalovaného mala pri odbornej starostlivosti dávno pred zistením, že je tehotná o existencii elektronickej schránky žalovaného vedieť, požiadať o jej aktiváciu a nemala sa spoliehať na aktiváciu elektronickej schránky na poslednú chvíľu, mohla si taktiež nastaviť funkciu notifikácie dôjdenia písomnosti do elektronickej schránky formou SMS (§ 32 ods. 3 v spojení s § 18 zákona o e-Governmente). Následne by mali spolu s manželom (súčasným konateľom) vedomosť o dôjdení žaloby a výzvy na vyjadrenie k nej do elektronickej schránky a aj keď nemali prechodne v domácnosti prístup na internet, súčasný konateľ sa mohol o žalobe dozvedieť prostredníctvom prístupu na internet na verejne prístupnom mieste, resp. u príbuzných, či známych. Taktiež súčasný konateľ žalovaného dostatočne a uspokojivo nevysvetlil, prečo došlo k prevodu obchodného podielu, zmene spoločníka a konateľa žalovaného až so značným časovým odstupom po pôrode, resp. kedy došlo k ukončeniu popôrodnej starostlivosti. Nekonanie s odbornou starostlivosťou u súčasného konateľa žalovaného možno vidieť v tom, že sa o vec začal zaujímať dávno po skončení rizikového tehotenstva jeho manželky a narodení dieťaťa až v dôsledku exekúcie.

16. Pokiaľ sa súčasný konateľ žalovaného odvoláva na nedostatočnú znalosť slovenského jazyka, táto námietka neobstojí, pretože stranou sporu bol žalovaný - právnická osoba, nie konateľ žalovaného - fyzická osoba. Bývala konateľka žalovaného ovláda slovenský jazyk, mala mať vedomosť o vyššie uvedených záležitostiach. Osoby konajúce v mene právnickej osoby majú konať s náležitou starostlivosťou o jej záležitosti, teda bývala konateľka mala zabezpečiť konanie v mene spoločnosti aj v úradnom styku osobou s dostatočnou znalosťou štátneho - slovenského jazyka, čo nevyklučuje prevod obchodného podielu na jej manžela a tým pádom ani to, že by bol spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku by bola vznikla žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov odvolacieho konania z dôvodu plného úspechu žalobcov v odvolacom konaní. Nárok na náhradu trov odvolacieho konania však žalobcom odvolací súd nepriznal z dôvodu, že im v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, zo spisu žiadne ich trovy odvolacieho konania nevyplývajú.

18. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.);

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).